

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **L. B.**, zastoupeného JUDr. Jolanou Dolečkovou, advokátkou se sídlem v Praze 4, Leopoldova 667, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 10. 2005, č. j. 28 Az 35/2005 - 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Zástupkyni stěžovatele JUDr. Jolaně Dolečkové, advokátce **s e u r č u j e** na odměně za zastupování částka 1075 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 10. 2005, č. j. 28 Az 35/2005 - 32 zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 28. 4. 2005 č. j. OAM-622/VL-10-08-2005, jímž stěžovateli nebyl udělen azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně rozhodnuto tak, že se na tohoto cizince nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel tvrdil, že v průběhu volební kampaně stál na straně prezidentského kandidáta Ja., roznášel letáky a zúčastňoval se i mítinků. Za tuto aktivitu byl opakovaně osočován a napadán neznámými osobami, patrně sympatizanty prezidentského kandidáta Ju. Jeho stížnost na policejní orgány na toto protiprávní jednání byla marná a minula se účinkem. Po vítězství kandidáta Ju. mu pak byla odepřena i možnost podnikat na tržnici. K odchodu z Ukrajiny ho tedy přiměly výhrůžky neznámých lidí a obavy o život, neschopnost policie uvedené protiprávní jednání

vyšetřit a nemožnost sehnat si zaměstnání. Krajský soud neshledal, že by tato tvrzení stěžovatele naplňovala zákonné znaky pronásledování podle zákona o azylu, a tedy důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, jež se týkají pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo odůvodněného strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Rozhodně nebylo prokázáno, že by útoky na stěžovatele řídili stoupenci prezidentského kandidáta Ju. a tyto útoky byly trpěny či snad podporovány státem. Předvolební boj, byť vedený neférovým způsobem, není možno považovat za pronásledování podle zákona o azylu, pokud se v jeho průběhu profilují postoje jednotlivých účastníků ve prospěch toho či onoho kandidáta. Exces jednotlivců či skupinek sympatizantů kandidáta Ju. nelze v žádném případě považovat za adresné útoky na stěžovatele vedené či podporované státem a jeho složkami. Problém s ukončením pronájmu stánku na tržišti není relevantní. Stěžovatel připustil, že doba nájmu měla vypršet v dubnu 2005 a bylo mu přislíbeno finanční vyrovnání. I když tvrdil, že obdobně byli postiženi sympatizanti kandidáta Ja., nic mu nebránilo domáhat se svého práva v občanskosoudním řízení. Krajský soud neshledal ani důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu, protože stěžovatel není rodinným příslušníkem osoby, které by byl v České republice udělen azyl. Krajský soud vyjádřil souhlas s ministerstvem i v tom, že v řízení nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Krajský soud nemohl správní uvážení ministerstva přezkoumávat, protože mu to nepřísluší. Proto pouze posuzoval, zda v tomto směru soustředilo všechny podklady, které mu umožňovaly o této otázce správně rozhodnout a zda jeho závěr není s těmito podklady v logickém rozporu. Takové pochybení však shledáno nebylo. Krajský soud neshledal pochybení ministerstva ani pokud jde o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu, protože stěžovatel nenáležel k osobám ohroženými skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování.

V kasační stížnosti podané v zákonné lhůtě stěžovatel uplatnil důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Stěžovatel má za to, že ministerstvo při projednávání jeho žádosti o udělení azylu nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí. Tímto postupem porušilo nejen ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ale i ustanovení § 34 odst. 1 správního řádu, když důkazy, které si ministerstvo opatřilo nebyly úplné. V důsledku těchto pochybení pak rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů a není zde proto logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro ně. Stěžovatel krajskému soudu vytkl, že se v zemi původu cítí ohroženým na životě. Nemá se kam obrátit o pomoc, ani na policii a stát takové poměry trpí a podporuje je. Musí se proto dovolávat i čl. 53 Příručky postupu a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem v lednu 1992, protože různé aspekty na Ukrajině ho ve svém součtu logicky opravňují k tvrzení, že je pronásledován na kumulativním základě. Proto se domáhal, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území této republiky tak, jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Účelem azylu

je poskytnout ochranu tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není, a nikdy nebyl, univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Nejvyšší správní soud má za to, že se zcela míjí s obsahem správního spisu nekonkrétní námitky kasační stížnosti stěžovatele vůči ministerstvu, jež se týkají nepřesně a neúplně zjištěného skutečného stavu věci, neúplných důkazů a nedostatku logické vazby mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Krajský soud důvodně poukázal na to, že ministerstvo při svém rozhodování vycházelo zejména ze žádosti stěžovatele ze dne 24. 3. 2005 a z pohovoru s ním ze dne 30. 3. 2005 včetně doplnění ze dne 31. 3. 2005. Ministerstvo mělo k dispozici i Zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2004 ze dne 28. 2. 2005, Informaci Ministerstva zahraničních věcí České republiky z března 2000 a 2003 a května 2005 a také informace z aktuálních zdrojů ČTK. Z toho vyplývá, že nelze v žádném případě hovořit o tom, že by správní rozhodnutí vycházelo z neúplně a nepřesně zjištěného skutkového stavu věci, z neúplných důkazů a nebyla zde logická vazba mezi tímto rozhodnutím a podklady pro ně. Ostatně tato námitka krajskému soudu vůbec nic nevytýká, a nelze ji proto ani podřadit pod ustanovení § 103 s. ř. s., které jediné vymezuje důvody, za nichž lze podat kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za přesvědčivé ani tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti, že se v zemi původu cítí ohroženým na životě, nemá se kam obrátit o pomoc, a to ani na policii, neboť stát takové poměry trpí a podporuje je. Pronásledování stěžovatele ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu by bylo možno spatřovat jen pokud by se jednalo o neoprávněný postih ze strany státní autority nebo těch osob, které takovou autoritu zosobňují. Tvrzené obavy z vyhrožování ze strany soukromých osob a z jejich násilného jednání, třeba i odůvodněné, by se mohly stát důvodem pro udělení azylu pouze tehdy, pokud by státní orgány země původu takové ohrožení podporovaly, organizovaly, záměrně trpěly, apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení pronásledování, a nemůže se tedy ani jednat o azylově relevantní důvod. Je třeba také zdůraznit, že námitka stěžovatele o ohrožení jeho života je zcela nekonkrétní a není z ní vůbec patrné, kdo by ho měl na Ukrajině ohrožovat na životě. V řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatel byl pronásledován státními orgány. Pokud tedy mělo být stěžovateli vyhrožováno neznámým člověkem v souvislosti s volbou nového prezidenta a stěžovatel se domnívá, že se tak stalo ze strany státní moci, šlo o ničím nepodloženou domněnku, která postrádá logického odůvodnění. Podle ustálené judikatury pokud má žadatel o azyl v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není tato skutečnost bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48).

Stěžovatel ani nevyužil všechny možnosti, jak se proti jednání, jehož intenzitu by ostatně bylo možno, i při splnění dalších zákonných podmínek, jen obtížně podřadit v daném případě pojmu pronásledování, bránit za použití prostředků, které mu dává právní řád jeho země. Stěžovatel tvrdil, že jeho oznámení adresované policii na protiprávní jednání ze strany neznámých osob (výhrůžky, fyzické napadení) byla marná a minula se účinkem. Politický systém Ukrajiny má institucionální prostředky, které umožňují přezkoumat postup policie. Informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky hovoří o možnosti podání stížnosti proti postupu policie na Správu pro styk s veřejností Ministerstva vnitra Ukrajiny. Ukrajinský občan se rovněž může obrátit i na úřad Ombudsmana, který má též pravomoc vyšetřovat stížnosti občanů a hájit jejich zájmy. Tvzení stěžovatele v kasační stížnosti, že se nemá kam obrátit o pomoc, a to ani na policii, neboť stát takové poměry trpí a podporuje je, proto z uvedených důvodů nemůže obstát.

Pokud se stěžovatel dovolává čl. 53 Příručky postupů a kritérií pro určování právního postavení uprchlíků z ledna 1992, jedná se o publikaci, která je pracovní pomůckou, stejně jako další komentáře či poznámková vydání k mezinárodním smlouvám, zákonům a jiným právním předpisům. Uvedená příručka má charakter vzdělávací a výkladové publikace a pomůcky. Při rozhodovací činnosti je však správní orgán vázán jen zákonem a mezinárodními smlouvami. Z Příručky proto nelze vyvozovat závěr o pronásledování stěžovatele na kumulativním základě.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť podle § 32 odst. 5 zákona má podání kasační stížnosti o azylu odkladný účinek.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen soudem ustanovenou advokátkou a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Se zřetelem k ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. k) vyhlášky č. 177/1996 Sb. za použití ustanovení § 11 odst. 3 citované vyhlášky, určil Nejvyšší správní soud odměnu za zastupování advokátce částkou 1000 Kč za jeden úkon právní služby a na náhradě hotových výdajů částku 75 Kč podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu